

Den nya läraren *eller* *Fritt fall*

Skoldrama av Christian Lanciai

Den nya läraren

eller

Fritt fall

en skolpjäs från 1968

av Christian Lanciai (2017)

Personerna:

Lärare på skolan:

Bertrand

Amanda

Max

Dennis

Robert

Curt

Edvard

Rektorn

Elever

Peter, en annan elev

Sylvester, en polare

Laila

en bartender

Staffan, en annan polare

Richard, Lailas man

Handlingen äger rum 1968.

Tillägnas minnet av mina tre bästa lärare, Karl-Edvard Ydén, Vilhelm G. Ekman och Göran Michanek, den förste i religion och historia, avliden härom året vid 95 års ålder, den andre i romanska språk, och den tredje, avliden förra året vid 92 år, i allmän humanism.

Man kan även spåra influenser från klassiska filmer såsom "Blå ängeln" med Marlene Dietrich på Heinrich Manns roman "Professor Unrath", i filmen "Mr Perrin and Mr Traill" går lärarrivaliteten så långt att den ena försöker mörda den andra, och så har vi Michael Redgraves gripande läraravsked i "The Browning Version" och den mera uppsluppna "Uppror i klassen" från 1956 med John Mills som den motarbetade reformläraren.

Akt I scen 1. Lärarrummet.

Bertrand Vad vet vi om den nya läraren egentligen?
Amanda Ingenting.
Max Jodå. Vi vet en hel del.
Dennis Han lär vara just vad vår skola behöver.
Bertrand Vad då?
Dennis Nya idéer. Reformism. God hand med ungdomarna. Liberalism.
Robert Vad kommer Edvard att tycka om det?
Dennis Han får helt enkelt finna sig i det.
Robert Kommer den nya läraren att kunna anpassa sig efter Edvard?
Dennis Han behöver inte. Han kör på ändå. Han vill ju framför allt främja sporten.
Bertrand Jag tror inte att Edvard kommer att finna sig i radikala nymodigheter utan vidare.
Robert Det tror väl ingen av oss.
Max Här har vi nu vår man. Välkommen, kollega.
Curt Tack. Jag är medveten om att jag kommer med utmaningar, men det är vad den här skolan behöver.
Max Precis.
Bertrand Ni kommer väl direkt från rektorn?
Curt Ja. Han hälsade mig välkommen med bävan.
Bertrand Med bävan? Varför det?
Curt Skolan är urgammal liksom dess rutiner och traditioner. Jag har kommit för att vädra ut dess gamla spindelnät.
Amanda Tror ni det går?
Curt Det måste gå. Annars kan skolan inte överleva.
Bertrand Den har överlevt diverse sekler utan er.
Curt Kära kollega, min avsikt är att få den att överleva diverse sekler till trots mig.
Robert Jag tror inte att någon av oss kommer att ha någonting emot er modernism utom möjligen Edvard.
Curt Han är väl den äldste läraren här?
Max Inte den äldste men nog den som varit här längst.
Amanda Tjugotvå år. Han är som en egen institution. Han är skolans själ och hjärta.
Curt Vad har han emot reformer?
Bertrand Det beror alldeles på vilka uttryck reformerna tar sig.
Curt Jag vill inget ont, bara föra skolan närmare verkligheten.
Max Här är Edvard nu. Det är bäst ni konfronterar honom direkt.
Curt Jag har sett fram emot att få träffa er. Jag hoppas vi skall bli goda vänner.
Edvard Varför skulle vi inte det?
Curt Jag ställer er samma fråga.
Edvard Så länge ni inte rubbar någons cirklar kommer ingen att rubba era.
Curt Jag beklagar, men jag kommer att rubba alla cirklar. Det har jag betalt för.
Edvard På er egen risk och ert eget ansvar i så fall.

Amanda Vad sade rektorn?
Curt Han varnade mig för er, (*mot Edvard*) kollega, och bad mig att inte reta er.
Bertrand Ingen kan reta Edvard. Han är immun mot provokationer.
Curt Det gläder mig.
Edvard Jag hoppas ni skall trivas här.
Curt Det gör jag redan. Här finns mycket att göra.
Max Särskilt för en sådan som ni, kollega, utan tvivel, med er kapacitet för energiska initiativ.
Dennis Det är det som behövs här i skolan.
Curt Det behövs i alla skolor.
Edvard Ändå har vi klarat oss bra utan alltför mycket sådant i sekler.
Curt Men vad som är sekelgammalt behöver ändå emellanåt dammas av.
Max Utan tvivel.
Edvard Vad har ni för avsikt att damma av?
Curt Allt, i synnerhet musikundervisningen. Den är helt efter sin tid.
Edvard Tvärtom. Den är gedigen och står på hög traditionell nivå.
Curt Det är just det som är felet.
Edvard Varför är det fel?
Curt Genom att sträva bakåt utesluter den nutiden och stänger dörren till framtiden.
Edvard Traditioner är till för att bevaras och föras vidare.
Curt Ja, för att kunna ge utvecklingen fullt svängrum.
Edvard Den klassiska musiken är fullt utvecklad.
Curt Därför kan den inte utvecklas mera medan endast annan musik kan utvecklas.
Edvard Såsom?
Curt Jazz och rock.
Edvard Jazz är mest bara flum utan melodier, och rock är bara oväsen.
Curt Ändå är det vad ungdomen föredrar.
Edvard Därför är det viktigt att den förevisas bättre exempel genom musik som låter bättre.
Curt Ungdomen finner den klassiska musiken museal och därför tråkig.
Edvard Ju mera högtalare och förstärkare modern musik kräver, desto mera fördärvad, olidlig och omusikalisk blir den. Överdimensionerat slagverk förstör vilken musik som helst och korrupperar den till orent oväsen.
(*Det ringer.*)
Dennis Dagens första lektion, mina herrar. Ni får göra upp efteråt.
Amanda (till Curt) Välkommen, kollega. Ni behövs här.
Curt Jag märker det.
(*Alla lärare går ut för att hålla lektion, utom Edvard, som blir sist.*)
Edvard (bekymrad) En sådan var det sista den här skolan behövde. (*ut efter de andra.*)

Scen 2.

Curt Han verkar vara sin egen institution, den här vår lärarkollega Edvard.

Amanda Han har varit här i många år.

Curt Hur många?

Amanda Tjugotvå.

Curt Då har han hunnit etablera sig.

Amanda Han har gett skolan en viss prägel av seriös stil och kontinuitet. Han är konstruktiv, och det finns inget ont i honom.

Curt Självfallet inte, men han är ett fossil.

Amanda Har ni svårigheter med honom?

Curt Inte alls, men han har problem med mig.

Amanda Det är inte så konstigt.

Curt Har han inte problem med alla?

Amanda Vi har vant oss vid det. Vi håller vår distans, vilket är det klokaste sättet att hantera honom. Men mest problem har han med mig.

Curt På vilket sätt?

Amanda Han har länge varit kär i mig, men han har aldrig vågat erkänna det.

Curt Varför det? Är han blyg?

Amanda Antagligen, men hans blyghet tar sig närmast extrema och absurda former.

Curt Varför tror ni han älskar er?

Amanda Han kan inte ljuga med sina ögon. I allt annat kan han förstålla sig, men ögonen visar allt som inte kan döljas.

Curt Men varför håller han sig då tillbaka? Är han gift?

Amanda Inte alls. Han lever ensam med sin gamla handikappade moder.

Curt Som han inte kan släppa. Stackars sate.

Amanda Ni är just den friska fläkt som behövs här i skolan.

Curt Han kan inte med mig. Min blotta närvaro hotar honom. Han tror att jag kommer att vända upp och ner på hela hans värld.

Amanda Det är kanske det han behöver.

Curt Vad känner *ni* för honom?

Amanda Ömhet och medkänsla. Jag har väntat i årtal på honom, men han kommer aldrig fram.

Curt Uppmuntrar ni honom?

Amanda Inte mer än nödvändigt.

Curt Vad betyder det?

Amanda Att jag aldrig avskräcker honom. Det behövs inte. Han kommer aldrig fram ändå.

Curt Ändå är ni den mest attraktiva läraren på skolan. Eleverna avgudar er, och ni är den enda som rektorn behandlar med respekt.

Amanda Men Edvard är den enda som vågar älska mig om dock förtäckt.

Curt Jag älskar er även.

Amanda Vad säger ni?

Curt Amanda, alla lärarna här är gamla fossila relikter och stagnerade vrak av lärdom och kunskap som förfallit till yttlig slentrian. Ni är den enda levande läraren här.

Amanda Och ni.

Curt Jag vet.

Amanda Men jag kan inte avspisa stackars Edvard.

Curt Och jag kan inte avspisa er.

Amanda Menar ni allvar?

Curt Synnerligen.

Amanda Är det ett frieri?

Curt Näst intill. Jag vill inte utmana ödet och Edvard.

Amanda Min vän, jag tror att vi skulle bli ett bra lärarpar tillsammans, som skulle kunna ge hela skolan den uppräckning den behöver.

Curt Det gläder mig att ni tänker mina egna tankar.

Amanda Då är vi överens.

Curt Får jag lov? (*kysser henne. Edvard kommer in, stannar upp omedelbart.*)

Edvard Vad vill det här säga? Kuttrasju i lärarrummet?

Amanda Edvard, Curt och jag har just förlovat oss.

Edvard (mer chockerad och upprörd än han kan visa) Vad menar skolan och rektorn om det?

Curt Edvard, det struntar vi fullkomligt i.

Edvard Det kan ni inte göra. Ni är båda anställda här.

Curt Och vad kan du göra åt det?

Edvard Vad menar du?

Curt Hur kan du hindra att två lärare gifter sig?

Edvard Ska ni gifta er?

Curt (sneglar åt Amanda) Vi finner det båda oundvikligt.

Edvard (nervös) Ursäkta, jag kom hit bara för att hämta mina böcker. (*fumlar, tappar några böcker, plockar upp dem i förnedrande ställning, travar dem i famnen och skyndar ut.*)

Amanda Han blev chockerad.

Curt Låt honom vara det.

Amanda Det är synd om honom.

Curt Det är hans eget fel. Om han haft dig inom räckhåll i åratal och aldrig friat får han skylla sig själv.

Amanda Det är ändå synd om honom.

Curt Ja, det är det. (*kysser henne*)

Scen 3. Klassen.

Elev 1 Kapten Stofil är bräddad.

2 Inte bara det. Han är utslagen.

3 Han har ingen chans mot Curt Spurt.

4 Han lär till och med ha lagt beslag på fröken Amanda.
2 Dags att någon gör det. Stofilen har ju aldrig kommit till skott.
3 Om någon kan ge henne ett skjut är det Curt Spurt.
1 Kapten Stofil blir aldrig stor i truten och styv i korken mer.
2 Lika bra det.
1 Hets! Han kommer!

(Alla elever störtar till sina bänkar. Edvard inkommer.)

Edvard Ni hörs ända ut i korridorerna med ert skvallerpladder, era värdelösa delinkventer. Allt ni kan är att göra narr av era lärare. Ni tror ni kan göra som ni vill i skolan, skolkar som ni vill och tar inte era läxor på allvar. Allt ni duger till är bara trams, och det blir aldrig folk av er, ni vill bara utbilda er till odågor om ens det, och de flesta av er är bara rötägg.

5 Magistern, vi hade inga läxor till idag.

Edvard Hur är det möjligt? Vem har sagt det? Är det ännu ett av era dåliga praktiska skämt?

5 Det är sportdag i stället.

Edvard Vem har sagt det?

4 Rektorn tillkännagav det igår tillsammans med den nya läraren. Vi är fria efter rast och får spela fotboll i stället.

Edvard Den där nye läraren kommer att förstöra hela skolan.

6 Men alla älskar honom. Han är poppis.

Edvard Säg inte emot mig! Han är en knöl!

6 Men han kan sina saker.

Edvard Håll käften! Ut med er då till er jävla fotboll! Vad har jag då mera i den här skolan att göra?

5 Det undrar många.

Edvard Vad sade du?

5 Ingenting.

Edvard Ut med er, era infernaliska parasiter! *(Alla eleverna beger sig gärna därifrån.)* Så långt har det alltså gått. Tvångsinförda sportdagar utan att de andra lärarna ens blir informerade.

Rektorn (kommer in) Där är ni, Edvard. Jag glömde informera er, att vi har infört en sportdag idag.

Edvard Jag hörde just det av mina elever. Hade jag vetat det hade jag inte behövt komma hit.

Rektorn Jag beklagar.

Edvard Kom det inte väl plötsligt på?

Rektorn Den unge friske nye läraren tyckte det var på tiden, och vi andra tyckte det var en god idé, då vädret lovade så gott.

Edvard Blir det fler improviserade sportdagar?

Rektorn Inte utan att ni blir informerad. Det lovar jag er.

Edvard Sanna mina ord, rektorn, men om den nya läraren får hålla på gör han om hela skolan.

Rektorn Den har länge behövt reformer och friska initiativ. Han gjuter nytt liv i skolan.
Edvard På gott och ont.
Rektorn Det tycks mera vara på ont för er del.
Edvard Han rubbar mina cirklar.
Rektorn Gamla rundgångar i ständigt samma cirklar mår bara bra av att rubbas.
Edvard Det kan gå för långt, rektorn.
Rektorn Lugna er. Han håller sig inom rimlighetens gränser.
Edvard Tvärtom. Han bara överskrider dem hela tiden. Jag har varnat er.
Rektorn Ni är inte rektor.
Edvard Men jag har ju varit på skolan i 22 år!
Rektorn Inte heller det gör er till rektor. Ta det lugnt, Edvard. Vi behöver alla varandra.
Edvard Ingen behöver honom!
Rektorn Jo, det är det vi alla gör, utom ni. (*går*)
Edvard (ensam) Den oförskämde inkräktarens hänsynslöshet gör tillvaron här mer och mer outhärdlig för varje dag! (*kastar sin bok argt på pulpeten*)
(*Peter kommer in.*)

Vad vill du här? Alla de andra har gått hem.

Peter Rektorn skickade mig.
Edvard Varför?
Peter Det är jag som vill sluta skolan.
Edvard (genast vänligare) Javisst, nu minns jag. Kom in, Peter. Varför i all världen vill du sluta skolan?
Peter Jag har inget val. Det är mitt enda sätt att komma vidare.
Edvard Vad menar du?
Peter Skolan kan inte lära mig någonting längre.
Edvard Nu överdriver du väl ändå. I vissa ämnen är du bäst i klassen. Du är ju intresserad av språk. Dina betyg i svenska, engelska, franska och tyska har alltid varit de högsta.
Peter Andra ämnen intresserar mig mera.
Edvard Som skolan inte kan undervisa dig i?
Peter Historia och religion.
Edvard Även där har du högsta tänkbara betyg.
Peter Men ämnena är förvanskade med den nya skolreformen.
Edvard Det har du märkt?
Peter De är färgade av socialistisk propaganda som skolministern smugit med i all undervisning genom nya läroböcker för att ge hela skolväsendet en socialistisk riktning.
Edvard Det är vänstervridning på gång i hela världen, och du motsätter dig den?
Peter Jag vill inte vara med om den. Jag vill inte bli indoktrinerad och programmerad.
Edvard Vad vill du i stället?

Peter Vara fri, söka min egen väg och idka självstudier.

Edvard I historia och religion?

Peter Bland annat.

Edvard Peter, skolan kommer att sakna dig, och du kommer att sakna skolan. Det finns andra möjligheter, men du är för ung för Vuxengymnasiet, som jag tror skulle passa dig bättre än den formella skolan. Du är inte som alla de andra, du är inte stökig och idrottstökig utan ordentlig och seriös, och rektorn har rätt och anledning att vara orolig för dig. Vad säger dina föräldrar?

Peter Mor förstår mig, men far vill tvinga mig att fortsätta.

Edvard Kommer han att göra det?

Peter Jag har bestämt mig. Jag kan inte fortsätta. Det nya gymnasiet är sämre än nian, och jag bara somnar på alla värdelösa och bortkastade lektioner.

Edvard Ja, du har brukat somna på samhällskunskapen. Det är ditt svagaste ämne.

Peter Samhället handlar bara om likriktning och nivellering, programmering och tvångsanpassning, där ingen får vara bättre än den sämsta.

Edvard Det är socialism. Men du kommer ingen vart utan utbildning. Vad tänker du göra? Förvärvsarbeta?

Peter Jag tänker studera Bibeln och världshistorien.

Edvard Det är en god och ambitiös början, men har du självdisciplin tillräckligt för självstudier?

Peter Jag kan alltid börja och sedan gå vidare.

Edvard Peter, vi är allvarligt bekymrade och oroliga för dig, och det är fler än bara dina föräldrar och lärare. Håll åtminstone kontakten med oss.

Peter Jag kan försöka.

Edvard Håll kontakten med mig. Jag vill följa hur det går för dig. Jag ser det som mitt ansvar, om min skola nu inte dög för dig.

Peter Ja, magistern.

Edvard Och tänk om över saken. Ännu kan du ångra dig. När tänker du sluta?

Peter Vid terminsslutet.

Edvard Mitt i årskursen?

Peter Ja.

Edvard Det är en farlig väg du beträder.

Peter Jag har inget val. (går)

Edvard Han är förlorad, och han var vår bästa elev, den enda som genomskådade systemet och som vågade tänka själv, ett lingon bland blåbären och kanske den enda pärlan bland svinen, som nu kommer att försvinna i smutsen av det socialistiska samhällets diskriminering av undantag.

Akt II, scen 1. Krogen.

Sylvester Ta det inte så hårt, gamling. Du är inte ansvarig.

Edvard Men jag har varit på skolan i 22 år! Ingen annan har varit där så länge, inte ens rektorn. Jag har gjort den till min skola och låtit min anda bli den dominerande med seriös stil för smak och moral. Och så kommer en ung sprätt som oförskämnd överdängare och förstör alltsammans med vulgaritet och forcerat självsvald.

Sylvester Det är inte ditt fel.

Edvard Men jag blir drabbad, och skolan blir drabbad, dess anda försvinner, och jag kände ansvar för den.

Sylvester Det behövde du inte göra.

Edvard Men jag gjorde det.

Sylvester Det är ditt eget fel. Då går du i affekt när någonting händer.

Edvard Självfallet.

Sylvester Ta en whisky till. Jag bjuder.

Edvard Tack. (*De serveras.*)

Sylvester Varför söker du inte en annan tjänst?

Edvard Men det är min skola!

Sylvester Du är för fäst vid den. Du har fastnat i den.

Edvard Jag har hela mitt livsverk där.

Sylvester Som du ser, så glöms det genast. Världen är sådan.

Edvard Han har till och med tagit min fästmö!

Sylvester Var hon verkligen din fästmö?

Edvard Jag älskade henne men friade aldrig.

Sylvester Skyll dig själv.

Edvard Men hon visste att jag älskade henne och har ändå gett sig åt den där äventyraren.

Sylvester Är han så dum egentligen? Pojkarna lär dyrka honom. Han är ju sportig och låter dem ha klassfester och skolkonserter med musik de får välja själva.

Edvard Ja, han är en skolpopulist som dränker all seriös kultur i populär vulgaritet.

Sylvester Välkommen, Laila. (*till en dam som nyss kommit in*)

Edvard Känner du henne?

Sylvester Det är en legendariskt frisinnad dam. Hon var en kvinnlig motsvarighet till er Curt och ville reformera hela undervisningen och blev fockad som alltför obekväma.

Edvard Hon ser vacker ut.

Sylvester Hon har gått igenom mycket.

Laila (vid baren) En dubbel, tack.

Sylvester Du skulle ha mycket att lära dig av henne.

Edvard Kan du introducera mig?

Sylvester Naturligtvis. Laila, det här är Edvard, en god vän till mig, lärare vid Gårdaskolan. Han håller på att bli avskedad.

Laila Så intressant. Laila. (*skakar hand med honom*)

Edvard Varför blev *ni* avskedad?

Laila Det är en lång historia. Jag tålde inte översitteri och fackidioti. Jag blev för utmanande för skolans ledning.

Edvard Bara för er undervisnings skull?

Sylvester Se på henne. Skolans vackraste lärare. Alla provocerades av hennes blotta väsen. Och så var hon totalt uppriktig. Naturligtvis blev hon avskedad.

Laila Varför blev *ni* avskedad?

Edvard Jag har inte blivit det ännu.

Laila Blir *ni* det?

Edvard Knappast om jag inte själv vill det.

Laila Vill *ni* det?

Edvard Nej.

Laila Då blir *ni* det.

Sylvester Hon vet vad hon talar om. Hon har erfarenhet. Hon har varit lärare i hela sitt liv. Det var hennes livs enda kall. Och se vad de gjorde med henne.

Laila Vad gjorde de med henne?

Sylvester De avskedade henne. Från varenda skola.

Laila Jag har alltid blivit avskedad.

Edvard Varför det?

Laila Det undrar jag också.

Sylvester Se på henne, Edvard. Behöver du fråga?

Edvard Ens personlighet kan aldrig bli anledningen till avsked.

Laila Inte?

Sylvester Det var alltid enda anledningen i hennes fall.

Edvard Var det?

Laila Jag var för bra. I vår tid och detta land är överkvalificering tabu och en förbrytelse.

Edvard Jag förstår. Man måste vara som alla andra.

Laila Om man inte är politiskt korrekt enligt överhetens riktlinjer är man persona non grata och fritt villebråd med etiketten rättslöshet stämplad på sig för vem som helst att bringa på fall för ingenting.

Edvard Mobbning, alltså.

Laila Nej, överhetens och övermaktens diskriminering.

Edvard Är verkligen vårt demokratiska samhälle sådant?

Laila Nej, vårt socialistiska samhälle är sådant.

Sylvester Detta är 1968. Det var förr i världen som det förekom demokrati.

Edvard Jag förstår. Då, fröken Laila, är vi nog kolleger.

Laila Välkommen ut bland de fredlösa.

Edvard Jag är inte avskedad ännu.

Laila Vänta bara. Du blir. Du känner ju mig.

Edvard Hur försörjer ni er om ni inte längre har läraranställning?
Laila (tittar gäckande på honom) Kom och se.
Sylvester Hon arbetar på en institution.
Edvard Universitetet?
Sylvester Nej, en annan slags institution.
Laila Det finns andra världar än den officiella.
Sylvester Liksom det finns annan politik än den politiskt korrekta, och det är den andra som ofta visar vägen.
Edvard Du tycks stå på intim fot med Laila.
Sylvester Inte alls. Jag är bara en av hennes många beundrare. Men jag misstänker att hennes skola skulle kunna bli den rätta för dig.
Edvard Har hon en egen skola?
Sylvester Du får se.

Scen 2. De kommer in på ett skumt ställe.

Edvard Vad är det här för ett ställe?
Sylvester Det kallas allmänt för Opiumhålan.
Edvard Röker man opium här?
Sylvester Inte riktigt, men mycket annat.
Laila Hit kommer jag när jag behöver hasch eller LSD.
Edvard Nyttjar ni sådant?
Sylvester Hon langar.
Edvard Är det vad ni lever på?
Sylvester Inte enbart. Hon uppträder också.
Edvard Som vad?
Laila Ett slags aktris. När jag inte får undervisa mina elever längre får jag söka lärjungar på annat håll.
Edvard Bland ett klientel som detta?
Laila Varför inte? De är människor de också och vackra dessutom.
Sylvester Inte alla.
Edvard Får man se er uppträda?
Laila Därför är ni inbjuden.
Sylvester Du kommer att häpna, Edvard.
Edvard Det återstår att se.
Sylvester Det är väl din tur snart, Laila?
Laila Om några minuter.
En elev (längre bort) Är det inte självaste magister Stofil där borta?
2 Och kolla i vilket sällskap!
1 Det trodde jag aldrig om honom.
2 Tror du han kilar stadigt med henne?

1 Nej, han bara tröstar sig med henne. Curt Sprutt körde ju över honom med tant Amanda.

2 Han har ingen chans med en sådan som Laila.

1 Säg inte det. Hon tar ju sig an vem som helst.

Laila (till bartendern) Ge honom något stärkande, Fridolf, du vet vad. *(blinkar, lämnar dem och går mot scenen, fortsätter förbi den till sidan om den medan en strålkastare följer henne och hon sätter sig vid ett piano.)*

2 Vad blir det i kväll, Laila? Blues?

Laila Bättre upp! Rachmaninov! *(spelar variation 18 ur Paganinivariationerna.)*

Sylvester (efter en stund) Nå, vad säger du?

Edvard Detta är ju gudomligt.

Sylvester Minst sagt.

Edvard Vem är hon egentligen?

Sylvester Säg det. Ingen vet det egentligen. Hon är ganska mystisk men har varit gift.

Edvard Det är något oerhört förförande och trolskt över henne.

Sylvester Hon har rykte om sig att vara en farlig kvinna, men det är inget fel på hennes musik.

Edvard Hon måste ju vara professionell pianist.

Sylvester Hon höll på att bli det när hon kom på kant med konservatoriet. Hon utbildade sig till musiklärare i stället och kompletterade sedan med andra ämnen. Hon började som en utmärkt frilansande pianolärlarinna.

Edvard Det tror jag säkert. Det är just en sådan vår skola skulle behöva.

Sylvester Tror du din skola skulle våga ta henne? Det tror inte jag. Gränsen för vad en sådan skola tål går väl vid ert senaste nyförvärv.

Edvard Tala inte om honom.

Sylvester Han skulle väl sätta på Laila också, men då skulle han möta sin överman.

Edvard Hur så?

Sylvester Hon har varit gift och lär vara riskabel för männen. Hon är skorpion.

Edvard Det förklarar saken. Hon är oemotståndlig.

Sylvester Inte sant?

Laila (gör en paus) Vad vill ni nu höra, pojkar?

1 Boogie-woogie!

2 Jazz!

3 Mozart!

4 Bill Evans!

5 Bach!

Laila Kör för Bach. *(drar iväg med en fuga)*

Edvard Hon är enastående.

Sylvester Jag tror hon skulle ha ett och annat att lära dig.

Edvard Jag blir fullkomligt lyrisk av henne.

Sylvester Ta det lugnt bara.

Edvard Vem var hennes man?

Sylvester En svartsjuk jävel. Hon drev honom vansinnig, sägs det.

Edvard Hur så?

Sylvester Han försökte mörda henne.

Edvard Aha! Ett crime passionel!

Sylvester Näst intill. Lagen särade på dem, och hon åtnjuter polismaktens strängaste skydd genom hemlig identitet och besöksförbud för exmaken.

Edvard Är det så illa?

Sylvester Annars skulle hon inte ha levat längre.

Edvard Jag tror aldrig jag träffat en intressantare kvinna.

Sylvester Vill du ha henne?

Edvard Vore det möjligt?

Sylvester Du kunde ju alltid försöka. Hon ger alla en chans men släpper ingen inpå sig. (*Hon slutar. Alla applåderar: "Mera! Mera!" men hon kommer tillbaka till herrarna.*)

Laila Nå, var det godkänt?

Edvard Det var överväldigande Godkänt.

Laila Tack.

Sylvester (*lägger armen om Edvard*) Den här läraren, Laila, har kämpat för sin skola i 22 år och har nu blivit bräddad och utslagen av en hälften så ung slyngelkollega som till och med stulit hans fästmö ifrån honom.

Laila Så oförskämt.

Sylvester Ja, inte sant? Kan du hjälpa honom?

Laila Vad behöver han?

Sylvester En väninna.

Laila Det kan man väl ställa upp på tills vidare. Som med alla nybörjarelever får man helt enkelt ta honom på prov.

Edvard Jag vore tacksam för er nådiga vänskap, fröken Laila.

Laila Säg du. Vi är ju kolleger.

Edvard I vad?

Laila Som fallna lärare.

Sylvester Då lämnar jag er två tillsammans. Lycka till, Edvard. (*går*)

Laila Vad har han sagt för dumheter om mig?

Edvard Att ni varit gift och langar knark.

Laila Jag langar inte men jag bjuder ibland. Själv nyttjar jag bara hasch och LSD. Det är bra för de esoteriska förbindelserna med etern. Märkte ni något särskilt med drinken?

Edvard Jag vet inte om jag blev mera upplivad av den eller mer befriad av ert spel.

Laila Det var nog båda. Den var spetsad.

Edvard Ni är överlägsen.

Laila Jag vet. Det är det som är felet med mig. Ingen tål det i längden.

Edvard Jag tål det åtminstone tills vidare.

Laila Vi får se hur länge det går.

Edvard Jag ger inte upp så lätt.

Laila Här kan vi inte prata. Det är en offentlig lokal. Skall vi fortsätta konversationen hemma hos mig?

Edvard Ett bra förslag.

Laila Kom då så går vi. (*De går ut tillsammans.*)

1 Där går han ut med henne. Tror du det kan bli nåt?

2 Det här måste dom andra få veta på skolan.

1 Särskilt tant Amanda.

2 Och rektorn. (*De fnittrar och bär sig åt som pojkar.*)

Scen 3. Lailas hem, en typisk lärarlya med mycket böcker och ett piano.

Laila Vad är ditt problem med skolan?

Edvard Den har gått förlorad för mig.

Laila På vilket sätt?

Edvard Jag trodde mig säker där. Jag trodde att jag lyckats göra den till ett idealiskt hem för resten av mitt verksamma liv. Och så kommer den nye läraren och vänder upp och ner på allt.

Laila På vilket sätt?

Edvard På alla sätt. Han vill bara ha reformer och köra över allting gammalt. Han skiter i våra traditioner. Han vill tvångsinföra moderna element och metoder som inte alls passar in i skolans stil. Han korrumperar ungdomarna.

Laila Hur då?

Edvard Han ger dem ansvarslösa friheter med tillstånd till oövervakade klassfester med rockmusik och dans, där det säkert förekommer droger.

Laila Det gör det i alla rocksammanhang. Det är oundvikligt. Det hör till den nya tiden.

Edvard Men det är fördärligt.

Laila På vilket sätt?

Edvard Mot kulturen.

Laila Vilken kultur?

Edvard Rockmusik verkar som hjärntvätt enbart fördummande, förlamande och bedövande liksom all massmedial hjärntvätt. Man blockeras från att tänka själv, det kritiska naturliga tänkandet dränks i bedövande oväsen, och till råga på allt får man hörseln förstörd.

Laila Du hade aldrig problem med eleverna?

Edvard Aldrig tidigare. Nu har jag det.

Laila På vilket sätt?

Edvard De har blivit okoncentrerade, pratar på lektionerna, förtalar lärarna och blir allt fräckare. Tidigare var de aldrig oförsynta och oförskämda.

Laila Och allt är den nye lärarens fel?

Edvard Det började med honom.

Laila Jag beklagar dig. Du har ingenting mera på den skolan att göra. Lämna den åt dess öde. Det är lika bra. Tendensen inom undervisningsområdet är att elevernas enda möjlighet att alls lära sig något är att de tar reda på det själva. Skolorna förpestas allt mer av stökighet, och det är inte lärarnas fel utan skolpolitikens, som bara sänkt kraven hela tiden. En elev utan självdisciplin lär sig aldrig någonting.

Edvard Jag kan inte lämna skolan utan vidare.

Laila Då blir du avskedad förr eller senare, och till dess kommer din tillvaro där att oavbrutet bli mera outhärdlig.

Edvard Du förespeglar mig en framtid av ett tilltagande mardrömsscenario.

Laila Jag är realistisk. Därför är jag inte lärare längre. Välkommen hem och ner till helvetet. Det är det grundläggande elementet för hela existensen. Står man väl på det yttersta djupets fasta bottengrund har man först då fast mark under fötterna. Före det har man det aldrig utan tappar fotfästet hela tiden. Då måste man ständigt råka illa ut i det fria fall som livet är.

Edvard Hur försörjer du dig?

Laila Jag har privatelever.

Edvard Och du uppträder här. Får du ersättning för det?

Laila Bara in natura. Fritt hasch och LSD. Det är ideellt. Jag har aldrig brytt mig om pengar. Det är bara ett nödvändigt ont som man bör undvara så mycket som möjligt.

Edvard Sylvester hade rätt. Du har mycket att lära mig. Hur länge har du känt Sylvester?

Laila Bara några år, men vi är lediga med varandra.

Edvard Har ni ett förhållande?

Laila Vill du ha ett förhållande?

Edvard Ärligt talat skulle jag inte ha något emot det.

Laila Jag måste varna dig. Jag är ryktbar som farlig.

Edvard Jag vet. Det måste vara många som älskar dig.

Laila Hela världen. Ärligt talat, jag vet inte, men de som älskar mig brukar råka illa ut. Därför avstår jag från förhållanden, för deras eget bästa.

Edvard Jag har inget emot en andlig gemenskap och vänskap.

Laila Då är du välkommen.

Edvard Tack. Jag vet inte varför jag har lyckats bli så frimodig i ditt sällskap. Jag brukade alltid vara grovt hämmad av blygsel och överkänslighet i damers sällskap.

Laila Det är bara empati. Du är empatisk. Det är den bästa egenskap man kan ha, men den innebär mycket lidande.

Edvard Jag vet. Kanske drinken med dess spetsning hjälpte mig att komma loss?

Laila Den hjälpte onekligen till. Vill du ha en till?

Edvard Gärna.

Laila All berusning är enbart hälsosam så länge man behåller initiativet och kontrollerar sig själv. Det är först när man tappar kontrollen som den blir skadlig.

Edvard Jag tror dig. Visa mig din väg, och jag skall alltid följa dig vart du än må leda mig.

Laila (*håller upp åt honom, och åt sig själv*) Välkommen. (*De skålar.*) Som sagt var, välkommen till mitt helvete, men det är bara realism.

Edvard Jag är inte rädd för någon realism.

Laila Är du rädd för något över huvud taget?

Edvard Jag var rädd för relationer, men i ditt sällskap är jag inte mera rädd för något.

Laila Väl bekomme. (*De skålar.*) Drick upp. Du får stanna här i natt, om du vill.

Edvard Jag tackar.

Paus

Akt III scen 1. Klassen.

1 Är det sant? Går han till Opiumhålan?

2 Regelbundet. Han har ihop det med den där Laila.

3 Är hon inte satanist?

2 Jo.

1 Herre jävlar! Vem hade kunnat tro det om vår gamle Stofil!

1 Är det sant att hon är satanist?

2 Det ryktas så. Hon är ökänd över hela stan.

1 För vad?

2 Hon anses vara en farlig kvinna. Hon langar knark och skaffar proselyter.

1 Himmel och pannkaka! Är hon inte kriminell då?

2 Tvärtom. Hon står under lagens direkta beskydd. Hon har skyddad identitet sedan hennes man försökte mörda henne.

3 Och en sådan har vår gamle rekorderlige Stofil råkat ut för!

1 Hets! Han kommer! (*Alla skyndar sig till sina bänkar.*)

Edvard (*kommer in, lägger sina böcker på katedern.*) Jag vet vad som försiggår, era oförbätterliga glin, men det säger jag er, att vad ni än sladdrar har ni ingen rätt att förtala en ärbar dam.

1 (*reser sig*) Ursäkta mig, magistern, men just hennes ärbarhet kan diskuteras. Hela skolan pratar om henne, och rektorn vet om ert förhållande. Är ni själv medveten om att hon langar knark och är satanist?

Edvard Det har ingenting med skolan att göra, och ni har ingenting med henne att göra.

1 Ursäkta, magistern, men vi känner henne sedan gammalt.

Edvard Som lärare?

1 Nej, som knarkprovidör.

Edvard Vet hut, pojke! Sätt dig ner! (*Pojkarna tisslar och tasslar med förkvävda fnissningar.*)

Edvard (*slår pekpinnen hårt i pulpeten*) Inget sladder, era oförbätterliga slynglar! Om ni talar om henne vet ni inte vad ni talar om! Ni är hopplösa idioter allihop, era

värdelösa förtalare och dödfödda rötägg, som aldrig kommer att duga till något annat än att parasitera på samhället, om ni inte blir politiker genom er opportunist, som är de värsta samhällsutslugarna av alla som bara lever på att korrumpera och förgifta samhället, som ni redan gör, era hopplösa fall av obildbara idioter!

Rektorn (kommer in) Ett ord med er, lektor Bidén.

Edvard (genast sansad) Skall jag komma med er?

Rektorn Nej, det är lika bra jag tar upp saken med er här inför era elever. Det har förekommit klagomål mot er främst från era elevers föräldrar för att ni hunsar med dem och skäller ut dem i stället för att undervisa dem. Jag stod själv här utanför och åhörde er senaste allomfattande utskällning. Lektor Bidén, jag är förvånad. Sådant går inte an i vår skola, som ni alltid utgjort det högsta dygdemönstret för den i lärarkåren.

Edvard Med respekt, rektorn, men mina elever har ingen rätt att snoka i mitt privatliv och förtala mina bekantskaper.

Rektorn Dess värre talar hela skolan om det. Det är inte bara era elever. Ni besöker ett beryktat ställe där en okänd dam uppträder med rykte om sig som satanist. Hela staden talar om det. Det går inte an, lektor Bidén. Jag är förvånad.

Edvard Hon är bara en annan lärare.

Rektorn Är hon? Varför uppträder hon då på en beryktad nattklubb som går under benämningen Opiumhålan? Är hon inte avskedad som lärare? Vill ni gå samma väg?

Edvard Med respekt, rektorn, men en dams rykte är inte alltid överensstämmande med verkligheten utan är vanligen motiverat genom illvillig skandalisering. Har jag inte rätt att försvara en förtalad dam?

Pojkarna Bravo, magistern!

Rektorn Om hon verkligen bara är förtalad har ni all rätt i världen att försvara henne. Men ni är varnad. Ryktesspridningen kan skada både er och vår skola. Tänk på saken, och var försiktig. *(avlägsnar sig)*

Pojkarna (igen, applåderar) Bravo, magistern!

Edvard Kan vi återgå till undervisningen nu? Jag ber er slå upp era böcker på sidan 82 om Viktor Rydberg. Vad handlar egentligen Singoalla om? Är 1800-talets syn på zigenarna relevant ännu idag? Några synpunkter? Max, du var först att räcka upp handen.

Scen 2. Hos Laila.

Laila Du är den mest sinnliga älskare jag någonsin haft.

Edvard Menar du det?

Laila Ja. Men du vill aldrig gå in i mig. Varför inte det?

Edvard Det beror på en medfödd defekt.

Laila Hur så?

Edvard Jag kan aldrig få sädesutlösning utan att det gör ont och att det riskerar att komma blod.

Laila Blod i säden? Det har jag aldrig hört talas om tidigare.
Edvard Ändå är du en erfaren kvinna.
Laila Så du har aldrig penetrerat en kvinna?
Edvard Nej.
Laila Det kanske räddar dig. Gör det mycket ont?
Edvard Det är plågsamt, men när jag första gången såg blod i säden blev jag bara minst sagt förbryllad.
Laila Har du kollat upp det?
Edvard Bara i böckerna. Det är inget att bry sig om. Om det inte blöder kraftigt och uppprepar sig varje gång är det inget att bry sig om.
Laila Så du kan inte få barn?
Edvard Jag har aldrig försökt. Vem vill riskera att spruta blod i en livmoder? Det kan ju finnas vilket fanstyg som helst i blodiga spermier.
Laila Du har inte tagit några risker.
Edvard Nej.
Laila Därför har din blygsel alltid hindrat dig från att riskera göra barn.
Edvard Ja.
Laila Då passar du mig. Jag vill inte heller ta den risken. Jag vill inte sätta barn till den värld vi har idag. Om jag avstår gör jag mig inte delaktig i befolkningsexplosionen, som förstör hela planeten.
Edvard Du har rätt. Inte jag heller.
Laila Då är vi överens.
Edvard Fullkomligt.

(*De älskar.*)

Scen 3. Opiumhålan.

Peter Är inte Laila här?
Bartendern Hon kommer.
Peter Hon har varit mindre här på senaste tiden.
Bartendern Det bör väl du veta något om? Gick inte du på den skolan?
Peter Vad har hon med min skola att göra?
Bartendern Hon kilar stadigt med en av lärarna där.
Peter Vilken?
Bartendern En äldre lärare som kallas Kapten Stofil.
Peter Det är min lärare det.
Bartendern Jag tänkte väl det.
Peter Kommer han också hit?
Bartendern Ibland.
Peter Då kanske de kommer tillsammans.
Bartendern Det är möjligt.
Laila (kommer) Peter! Vad gör du här? Du borde inte komma hit.

Peter Jag är färdig med skolan. Jag har sagt upp mig.

Laila Vad tänker du göra i stället?

Peter Äntligen lära mig något.

Laila Vad då?

Peter Därför kommer jag till dig. Du kan leda mig. Du kan undervisa mig i alla de hemliga lärorna.

Laila Är det inte nog med att du får knark av mig?

Peter Jag vill invigas i dina mysterier.

Laila Vilka mysterier?

Peter Jag vill bli invigd satanist.

Laila Du vet inte vad du talar om.

Peter I så fall skulle jag inte tala om det.

Laila Vart vill du komma med det?

Peter Vart som helst. Personlig utveckling. Kunskap. Andlig upplysning. Makt och kontroll över mitt eget öde.

Laila Du begär det omöjliga.

Peter Nej, det gör jag inte. Jag vet vad jag ber om.

Laila Frågan är om du gör det.

Peter Här kommer min lärare. Han har alltid hjälpt mig. Han kan tala för mig.

Edvard Peter! Vad gör du här?

Peter Fortsatt utbildning.

Edvard Är du elev till Laila?

Peter Jag vill bli.

Edvard Det är väl inget ont i det, eller hur, Laila?

Laila Han är för ung och omogen. Han vill ha knark och vet inte vad han ger sig in på.

Edvard Knarkar du, Peter?

Peter Bara måttligt. Laila har lärt mig. Jag håller mig inom gränserna.

Edvard Så tror de alla tills de låter sig ryckas med över gränserna, och sedan är det kört utan återvändo.

Peter Jag vill mer än så. Jag vill bli satanist.

Edvard Inte du också, Peter. Jag är ingen satanist.

Peter Det trodde jag inte heller.

Edvard Har du Peter på ditt ansvar, Laila?

Laila Delvis.

Edvard Har du förfört honom?

Laila Nej.

Edvard Peter är ung och omogen, inte ens sjutton ännu, men han är en lysande begåvning och vet vad han vill men tenderar att ägna sig åt dåligt sällskap. Skona honom, Laila.

Laila Jag försöker.

Peter Förlåt mig, magistern. Jag visste inte att ni var så intima med varandra. Då är ryktet sant, som alla talar om i skolan, att vår främsta lärare blivit satanist.

Edvard Nej, det är inte sant.
Peter Varför skulle ni annars umgås med satanister?
Edvard Jag känner ingen satanist utom Laila.
Peter Men hon är ledande. Hon lockar med sig alla. Ingen kan motstå hennes inflytande.
Edvard Jag håller med dig, men det gör inte mig till satanist.
Peter Lycka till, magistern. Jag återkommer. (*går*)
Edvard Har han gått hos dig länge?
Laila Fem år, ända sedan puberteten.
Edvard Han var min bästa elev.
Laila Och han avbröt skolan?
Edvard Ja.
Laila Bra gjort av honom.
Edvard Förser du honom med droger här?
Laila Bara i nödfall. Han har problem med sin familj.
Edvard Sin far?
Laila Ja.
Edvard Han ville tvinga honom fortsätta skolan, och risken är att han går förlorad om han inte gör det.
Laila Jag tar hand om honom.
Edvard Kan du rädda honom?
Laila Naturligtvis.
Edvard Hur då?
Laila Satan är det yttersta skydds nätet. Den som förtror sig åt Satan kommer genom allt. Det som inte dödar dig gör dig bara starkare.
Edvard Det tror du?
Laila Det vet jag.
Edvard Ibland undrar jag vem du är egentligen.
Laila Den som ändå visste det om sig själv, men den yttersta insikten och klokheten kan mycket väl ligga i vissheten om att man aldrig kan veta vem man själv är egentligen.
Edvard Kallar du det visshet?
Laila Nej, den yttersta medvetenheten och realismen.

Akt IV scen 1. Rektorsexpeditionen.

Curt Jag försäkrar er, att det var aldrig meningen att förorsaka splittringar och turbulenser i skolledningen.
Rektorn Det är inte ert fel.
Curt Jag ville aldrig rubba hans cirklar.
Rektorn Att han kände dem rubbade var hans eget problem, och att han själv blev rubbad på kuppen är hans egen sak.

Curt Jag ville aldrig hans avsked. Kan ingenting få er att ompröva saken?

Rektorn Han har gjort sig omöjlig. Vi kan inte ha våra lärare rännande efter lösa horor på nattklubbar så demonstrativt att de skämmer ut hela skolan genom att några elever med slyngelsmak för skandaler träffar sin egen lärare på de mest skabrösa tänkbara nattklubbar för bögar och lesbiska och andra prostituerade och sprider hans jakt på fala och fallna kvinnor över hela skolan och staden. Jag är förvånad över honom. Om han insisterar på detta olämpliga offentliga beteende kan vi inte ha kvar honom. Han får fortsätta terminen ut, men sedan kan vi inte ha kvar honom.

Curt Det blir svårt för honom vid hans ålder att finna en ny anställning.

Rektorn Det blir hans problem. Det skulle han ha tänkt på innan han spårade ur.

Curt Han har inte spårat ur. Han är alltjämt en av skolans bästa lärare.

Rektorn Jo, han har spårat ur, och då spelar det ingen roll hur god lärare han är.

Curt Ni är hård i er bedömning.

Rektorn Nej, jag är bara realistisk. Vi måste anpassa oss efter vad eleverna behöver, och de behöver inte ett dåligt exempel av en gammal stofil på gränsen till demens som negligerar sina plikter mot skolan för att ränna efter illa beryktade nattklubbsdrottningar.

Curt Det är inte som ni tror.

Rektorn Hur tror ni då?

Curt Jag vet att hon är en tidigare avskedad lärare som ingen haft något att andraga mot.

Rektorn Varför blev hon avskedad då?

Curt Det undrar alla, men hon var alltför attraktiv.

Rektorn I 22 år har den gode Edvard varit vårt moraliska föregångsexempel, och så faller han för en sådan. Hela skolan gör narr av honom. Om han ändå kunde sköta det diskret.

Curt Hon är beroende för sitt levebröd av en anställning på en tvivelaktig klubb, som olyckligtvis frekventeras av hela staden och särskilt våra elever.

Rektorn Det går inte. Vi måste såga honom.

Curt Ingen omprövning?

Rektorn Han är redan omprövad tillräckligt.

Scen 2. Opiumhålan.

Sylvester Ta det inte så hårt, Edvard. Det var ändå oundvikligt. Och du är inte avskedad ännu. Ledningen hinner ännu ta sitt förnuft till fånga och undvika tragedier och skandaler.

Edvard Men jag har varit vid den skolan i 22 år! Den är nästan mitt livsverk! Det är den större och viktigaste delen av mitt liv!

Sylvester Men du har ju faktiskt vunnit Laila i stället.

Edvard Och vem är Laila om inte en fallen lärare som bytt sida och nu ägnar sig åt motsatsen till utbildning och undervisning, som en anarkist som metodiskt går in för att förföra ungdomen och leda den in på den antisociala vägen! Hon är farligare än Curt Sprutt!

Sylvester Ändå är hon konstruktiv i allt sitt mörkerseende. Hon har funnit en alternativ väg till den som samhället uteslöt henne från. Det är hennes rättighet, och hon gör det bästa av saken.

Edvard Ja, hon förför alla som kommer i hennes väg till satanism.

Sylvester Var tacksam. Du är ju den enda som äger henne. Alla andra måste avundas dig. Gör det bästa av saken, som hon själv.

Laila (kommer fram till dem) Är han olycklig nu igen?

Sylvester Han vill inte lämna sin skola.

Laila Det har han ju inte behövt göra heller ännu. Han kan fortfarande bli kvar.

Sylvester Ja, om han säger upp bekantskapen med dig.

Laila Om han vill det får han göra det. Jag kan flytta från stan om han vill. Jag kan återvända till England och Italien. Det sista jag vill är att han skall känna sig bunden vid mig.

Sylvester Hör du, Edvard? Hon ger dig fri. Du får behålla din skola.

Edvard Då föredrar jag ändå dig, Laila, mot alla mina odrägliga obildbara rötägg till elever.

Sylvester Jag visste det.

Laila Ta en drink till, Edvard, så går vi hem sedan.

Edvard Ja, det behöver jag.

Sylvester Du vet vad han behöver, Laila.

Laila Jag skämmer bort honom.

Staffan (kommer plötsligt in) Laila, du har besök.

Laila Av vem?

Staffan Din man har funnit dig.

Laila Inte nu igen!

Staffan Jag är rädd att han har fått reda på var du bor.

Laila (sveper sin drink och reser sig) Jag måste hem genast. Han får inte bryta sig in och slå sönder min lägenhet igen.

Edvard Vem är din man?

Laila Var glad att du inte känner honom. Du går säker bara så länge du inte gör det. Det är bäst att du stannar här.

Edvard Klarar du dig hem?

Laila Jag klarar mig alltid. *(bryter skyndsamt upp)*

Edvard Är det mannen som försökte mörda henne?

Sylvester Jag är rädd för det.

Edvard Vad tänker hon göra?

Sylvester Jag hoppas hon går till polisen direkt.

Staffan Nej, hon far hem först för att skydda sitt hem.

Edvard Kan hon klara det?

Sylvester Det återstår att se.
Edvard Det är bäst jag skyndar efter henne, om hon behöver hjälp. (*bryter genast upp*)
Sylvester Edvard! Det är ingen idé!
Staffan Han är borta.
Sylvester Edvard är den sista som skulle klara av en buse som Richard.
Staffan Hoppas han slipper möta honom.
Sylvester Om Richard ser dem tillsammans kan de båda vara förlorade.
Staffan Ja. (*häller upp en drink åt sig och Sylvester. De dricker.*)

Scen 3. Lailas bostad.

Richard (kommer in, utanför) Så det är här hon bor. Här har hon gömt sig, som om hon trodde hon kunde komma undan, det falska ludret. Undrar just hur många älskare hon drivit från vettet här. Men tyst, det kommer någon. (*döljer sig*)
Edvard (kommer in, ringer på dörren) Laila, det är jag.
Laila (inifrån) Du borde inte ha kommit hit. Jag väntar våldgästning av Richard vilket ögonblick som helst.
Edvard Har du inte ringt polisen?
Laila Jag tänkte just göra det, när du ringde på.
Edvard Släpp in mig, så gör vi det genast.
(*Laila hör avregla dörren. Richard smyger sig fram och sticker en revolver i ryggen på Edvard.*)
Richard Inte ett knyst, om livet är dig kärt.
Edvard Laila, öppna inte! (*Hon har redan öppnat. Richard tvingar genast in Edvard och har dem båda på kornet.*)
Richard Så detta är din nya älskare, Laila, ditt nya offer, en menlös avdankad skollärare som bara har avsked att vänta sig genom sin förbindelse med dig. Ha-ha-ha! Så roligt vi skall ha!
Laila Du kommer aldrig undan, Richard.
Richard Det är du som inte kommer undan den här gången, Laila. Rör er inte! Nu ska vi ha roligt! Äntligen får jag göra upp! Händerna bakom ryggen, din misslyckade stofil! (*börjar bakbinda honom med en sladd. Laila angriper plötsligt. Richard ger henne en drastisk brutal knockout. Hon stupar medvetlös.*) Där fick hon så hon teg, den förbannade häxan! Nu kan jag plåstra om dig ordentligt, ditt menlösa fån!
Edvard Du får fängelse för det här.
Richard Jag har aldrig varit här. Du har varit här. Alla vet att du besökt henne regelbundet. Jag är här för första gången och försvinner utan ett spår. Det blir du som kommer att ha mördat henne. (*Munkavlar honom och binder över munkavolen med isoleringstejp, binder sedan hans bakbundna händer vid ett bordsben och binder sedan även fast hans fötter med en sladd.*)

Så, Laila, nu ska vi ha roligt igen som i gamla tider! Det är dags att vakna nu till verkligheten, lilla söta fröken Frilla! (*slår henne hårt på kinderna. Hon vaknar, ser sig omkring, märker den helt odugliggjorda Edvard.*)

Laila Vad tänker du göra med oss?

Richard Håll käften! (*avancerar, slår henne och kuvar henne*) Han ska få bevittna nöjet hur jag våldtar och mördar dig!

Laila Polisen tar hand om dig.

Richard Håll käften! (*munkavlar henne och låser hennes armar. Edvard kämpar förtviolet men hopplöst för att bli fri.*) Spjärna inte emot, någon av er! Då blir det bara värre! Ni är körda båda två, och jag kanske mördar er båda, men det vore bättre om jag kunde göra din älskarfjant till din mördare. (*drar ner trosorna på henne*) Njut av livet nu, Laila! Njut av att känna att du lever, så länge du lever! Är du nöjd nu, din förbannade helveteshynda, när du fått så många män på fall och din egen man till din äntliga mördare? Du skall vara tacksam, och som följeslagare med dig till helvetet skickar jag ditt senaste offer, en erbarmlig gammal misslyckad lärare sprucken av kunskap och självgodhet, som du dragit med dig ner i ditt eget eviga fördärv med hans obotligt skandaliserade, förstörda och korrumperade skola, som extra trofé på din nidingafärd ständigt längre ner i den eviga förbannelsen! Vill du säga något, din infama pestsmitta och dödliga parasit? (*sliter munkavlen av henne*)

Laila Jag beklagar dig, din stackars patetiske psykopat av ett vrak till en misslyckad grobian! Du har aldrig lyckats med något och skall aldrig ens lyckas med något mord, hur krampaktigt du än försöker!

Richard Du har rätt, din fördärvliga sugga och pestvampyr till utsugare av människors själar! Det enda jag lyckades med i livet var att göra dig till satanist och för gott och det är min enda berömmelse. Bara för det blir jag någonsin berömd, för det lyckades jag med över all förväntan! Du blir den mest effektiva och proselytvinnande satanisten för alla tider, och det enbart tack vare mig, din mördare och evige våldtäktsman! (*våldtar henne brutalt. Plötsligt kollapsar han. Hon blir förvånad, befriar sig, vräker bort honom, avlägsnar sin munkavle och befriar Edvard.*)

Edvard Vad hände?

Laila Han måste ha fått slag. Rätt åt honom.

Edvard Skall vi ringa ambulansen?

Laila Nej, låt honom dö. Han bäddade för det. Han hetsade upp sig och gick till överdrift en gång för mycket. Han bad om det. Han kunde inte ha dött mera osalig, det var kanske just vad han ville, så låt honom göra det. Vad som hände här var helt och hållet på hans eget ansvar.

Edvard (*känner på honom*) Han är faktiskt död. Han har ingen puls längre.

Laila Då kan du ringa både ambulansen och polisen. Men vi borde städa upp här lite först. De behöver inte känna till allt vad som hände.

Edvard Mår du väl? Klarade du dig?

Laila Han lyckades aldrig med någonting, minst av allt med allt det som han skröt med. Fastän han gjorde sig till min laglige make lärde han aldrig känna mig. Han kunde aldrig förstå mig, bara missförstå mig.

Edvard Stackars sate.

Laila Milt sagt.

Edvard (tar telefonen) Polisen, tack. Vi vill rapportera ett olycksfall. En man här har just dött av slag. ... Ja, ni bör skicka en ambulans. *(lägger på)*

Laila Det är bara liket kvar av honom. Det får de göra vad de vill med. Vi är av med honom och fria från ansvar.

Edvard (omfamnar henne) Laila, du verkar så oberörd och oskadd.

Laila Han kunde inte överraska mig längre.

(De kramas och kyssas.)

Akt V scen 1. Rektorsexpeditionen.

Rektorn Jag är ledsen, men han har inget val.

Curt Men han är helt oskyldig.

Rektorn Till vad?

Curt Till allt vad han belastas för.

Rektorn Är han oskyldig till att frekventera en krog som bara skolans värsta slynglar söker sig till i ett sug av det förbjudna och kriminella och till att uppvakta en ökad nattklubbssångerska med tvivelaktigt rykte, som bara härom dagen påträffades med ett lik i sin säng, och som han ändå inte släpper sin komprometterande kontakt med? Är han oskyldig till att beflita sig om att ge både skolan och sig själv ett dåligt rykte?

Curt Ja, det är han.

Rektorn Curt, ni förvånar mig.

Edvard (kommer in) Ni har kallat mig, rektorn. *(till Curt)* Det förvånar mig inte att du är här, min främste vederdeloman i skolan.

Curt Vi vill dig bara väl, Edvard.

Rektorn Edvard, jag beklagar, men vi har inget val. Jag har varnat dig tidigare, men ändå har du fortsatt underhålla en öppen relation med stadens kanske mest tvivelaktiga dam. Inte ens det faktum att polisen kom på henne med ett lik i sängen och med dig närvarande i denna skandalsituation har fått dig att avbryta skolans mest skabrösa kontaktförhållande.

Edvard Ursäkta mig, rektorn, men det är lätt att dra förhastade slutsatser. Hennes lik påträffades inte i hennes säng. Han låg på golvet, och vi lyfte upp honom i soffan. Det var bara en besökare.

Rektorn Var det inte en kund?

Edvard Nej, det var hennes man.

Rektorn Och ni var där när hennes man besökte henne och fick ett slaganfall? Min gode Edvard, det duger inte. Jag förväntar mig ert avsked med det snaraste.

Edvard Skall då en oskyldig individ kunna ges skulden och straffas för ödets oförutsägbara ingripanden?

Rektorn Ni var där. Ni kände henne. Hennes man dog inför era ögon. Gjorde ni inget för att hjälpa honom?

Edvard Vi ringde efter ambulansen.

Rektorn Edvard, det är inte bara ni. Vi kan inte tillåta skolelever att besöka ett ställe som opiumhålan och där träffa sina egna lärare i intim kontakt med nattklubbssångerskor, langare, förförerskor och kanske mörderskor. Det går inte. En skola är en skola, och vi är till för att dess elever skall skyddas, inte korrumpas.

Edvard Ursäkta mig, rektorn, men det är skolan som korrumperar dem.

Rektorn Vad menar du?

Edvard Jag menar att skolan är genomkorrumperad genom dess politiska styrning i vänstervriden riktning genom direktiv av vår skolminister och blivande statsminister, varför fler och fler elever hoppar av skolan frivilligt.

Rektorn Vår skola står utanför all politisering.

Edvard Inte läroböckerna.

Rektorn Du ställer dig alltså på kant med hela systemet?

Edvard Ja, i solidaritet med mina bästa elever.

Rektorn Har du hört på maken, Curt? Du är den perfekta läraren, ger eleverna vad de vill ha, underlättar undervisningen med sportdagar och klassfester och jazzar upp musiklektionerna med modern musik, medan denne tar parti för extremisterna, utbrytarna, de missanpassade och alla förlorade särtingar. Skickade jag dig inte Peter att övertala honom att fortsätta skolan? Hur lyckades du med det? Han har slutat. Övertalade du honom i stället till att verkställa sitt hot?

Edvard Nej, jag försökte få honom till att fortsätta, men han hade rätt och gjorde rätt i att sluta.

Rektorn Du tar alltså parti för anarkismen.

Edvard Nej, för den kritiska och tysta oppositionen mot politiseringen av undervisningen till försvar för bildningen och det personliga initiativet.

Rektorn Du är en politisk vilde.

Edvard Ja, det är jag.

Curt Skolan kan inte avskeda honom, rektorn. Lärare som han kommer alltid att behövas i alla skolor.

Rektorn Men måste han gå till den där nattklubben och vara så indiskret med ett förhållande med en dam av så dåligt rykte? Jag tänker på skolan, dess anseende och dess elevers protektion. Kan du inte avbryta förbindelsen med den där kvinnan?

Edvard Vem kan avbryta en förbindelse med en kvinna?

Rektorn Du skulle göra det om du tänkte på dig själv.

Edvard Jag måste tänka mera på henne.

Rektorn Jag beklagar dig, Edvard. Du var vår bästa lärare tills du ballade ur, och inte ens Curt kan mera försvara dig. Han blir vår nye bästa lärare. Jag kräver inte din avgång, men jag förväntar mig att du själv begär avsked.

Edvard Jag skall tänka på saken, rektorn.

Rektorn Gör så. Du kan gå. (*Edvard går.*)

Har du något mera att säga till hans försvar?

Curt Ingen kan ersätta honom, allra minst jag.
Rektorn Jag skall ta ditt yttrande i betänkande, men det blir kollegiet som avgör saken, och de äger bara att tänka på skolans bästa.
Curt Ingen gör det mer än Edvard, rektorn.
Rektorn Det är det han har slutat göra.

Scen 2. Hos Laila.

Edvard Hur lyckades Richard göra dig till satanist, Laila?
Laila Det vill du inte veta.
Edvard Jo, det vill jag veta, för jag vill lära känna dig.
Laila Det ville Richard också. Det lyckades han aldrig med.
Edvard Har jag då samma dåliga förutsättningar?
Laila Jag vill skona dig, Edvard. Du är en helt annan sort. Richard var brutal och känslolös i total egoistisk hänsynslöshet, men du är empatisk och sårbar i ömtålig överkänslighet. Din blödande säd är ett typiskt symptom. Du kan inte älska utan att bli lidande.
Edvard Kan någon det?
Laila Det beror på vad som avses med kärlek. Är den bara till för den egna självtillfredsställelsens skull? I så fall är den självdestruktiv. Är dess enda mening att främja livet? I så fall kräver den ständig självupppoffring. I båda fallen måste lidandet oavbrutet accelerera tills det blir outhärdligt. Men empatikern måste lida mera, för hans lidande blir dubbelt genom medlidandet.
Edvard Du är så klok, Laila, men samtidigt är du så destruktiv. Varför måste en del av ditt liv bestå av droger? Skolan kräver av mig att jag avstår från min förbindelse med dig för ditt ryktes skull.
Laila Du är fri att göra det.
Edvard Du vet att jag inte kan göra det. Du är sådan. Ingen man kan avstå från dig som lärt känna dig med mindre än att han mördar dig, som Richard.
Laila Mörda mig då, så blir du av med mig, så blir jag av med mitt rykte.
Edvard Jag älskade min skola, Laila. Den var hela mitt liv, tills du kom in i bilden.
Laila Hade jag gjort det om inte Curt fördärvat din skola för dig?
Edvard Jag tror inte det.
Laila Alltså älskar du din skola mera än mig. Döda mig då, som Richard, så kan du fortsätta leva för din skola.
Edvard Jag skulle aldrig kunna skada någon.
Laila Inte ens mig?
Edvard Allra minst dig.
Laila Ändå är jag ditt fördärv. Jag har förstört ditt liv med mitt rykte. Tänk om det var avsiktligt? Tänk om jag bara tog hand om dig för att fördärva dig och förstöra ditt liv?
Edvard Det kan jag inte tro.

Laila Tänk om allt vad jag ville ha var din själ och att jag ville utnyttja dig och utsuga dig för att göra dig beroende av mig och mina droger som ännu en värvad satanist?

Edvard Skona mig, Laila.

Laila Tänk om all din kärlek för mig bara var ett självbedrägeri?

Edvard Varför blev din man så galen? Var det av svartsjuka? Provocerade du ihjäl honom?

Laila Tänk om jag gjorde det med avsikt?

Edvard Laila, du får inte ha lagt beslag på mig bara för ett experiment för att utnyttja mig och se hur långt du kunde driva mig genom passionens dårskap som en annan försökskanin att helt enkelt bara manipulera med?

Laila Och tänk om det var just så? Lura inte dig själv, Edvard. Försök se även mig realistiskt.

Edvard Alla älskar dig. Jag ser hur publiken slukar dig med sina blickar när du uppträder. Du ger dig åt dem genom musiken, men du ger dig aldrig åt mig. Varför får jag inte älska dig?

Laila Jag vill skona dig.

Edvard Genom att tortera mig?

Laila Genom att rädda dig från att lära känna mig.

Edvard Men om jag insisterar? Kan du verkligen vara ond inuti?

Laila Vet du varför jag gifte mig med Richard?

Edvard Nej?

Laila För att få makt över honom och se hur långt jag kunde driva honom med mina manipulationer. Jag accepterade hans kärlek i början, men jag älskade aldrig honom. Det märkte han till slut. Vår kärlek tog slut från början. Sedan ville han bara mörda mig för att han aldrig kunde bli fri från mig i sina tankar. Han krävde sin befrielse och trodde han bara kunde nå den med att mörda mig. Tänker du bli likadan?

Edvard Ber du mig att mörda dig?

Laila Jag ger dig den friheten.

Edvard Laila, du vet inte vad du begär.

Laila Du vill ju ha kvar din skola. Den måste utesluta mig. Så uteslut mig då, om du vill ha kvar din skola.

Edvard Hellre mördar jag dig.

Laila Mörda mig då. Mitt liv här är utan betydelse.

Edvard (tar strupgrepp om henne med båda händerna) Det är så lätt att mörda en kvinna. Det visade redan Othello. Det är bara att klämma till, och hon blir paralyserad, och med halsen paralyserad och utan kraft kan hon ingenting göra, då all kraft försvinner. Det tar tid att kväva en kvinna, men det är den säkraste metoden. En hel sekt i Indien gjorde sig till en ledande politisk rörelse genom att godtyckligt välja ut och strypa lämpliga offer. Laila, du har haft många kunder, och vem som helst hade haft anledning att strypa dig. Även jag skulle ha anledning, då jag tvingats välja

mellan min skola och dig, och jag måste välja skolan framför dig. Likväl kan jag inte avstå från dig. Jag måste ta dig med mig i min egen undergång.

(stryper henne, men kallsvetten bryter fram på honom, han våndas och tappar greppet, släpper henne och kollapsar.)

Jag beklagar, Laila. Jag kan inte göra dig illa på något sätt.

Laila Då är du oskyldig. Var glad för det. Du kan återgå till ditt arbete.

Edvard Jag kan inte avvara dig.

Laila Nej, det kan du inte.

Edvard Skolan kräver det.

Laila Då får jag förföra skolan.

Edvard Hur?

Laila Jag får tala med Curt.

Kom, min vän. Varje natt vi har tillsammans kan vara den sista.

Scen 3. Rektorsrummet

Rektorn Curt, jag vill tacka dig för dina enastående insatser för skolans uppräckning.

Curt Inget att tacka för. Det var bara naturligt för mig att bidra med vad jag kunde.

Rektorn Ditt program har varit så framgångsrikt, så jag har beslutat att vi skall följa din experimentella linje.

Curt Då behöver ni inte avskeda Edvard? *(Edvard inkommer.)*

Rektorn Edvard, du hade inte kunnat komma i ett lämpligare ögonblick. Vi måste tacka din rival här för att han tog din fästmö ifrån dig och nästan tvingade dig bort från skolan.

Edvard Så ni står fast vid mitt avsked?

Rektorn På min och Curts rekommendation har kollegiet accepterat att fortsätta följa Curts linje och i stället för avsked anställa en ny lärare som ytterligare kan främja skolans utveckling.

Edvard Ni menar inte...

Rektorn Jo, det menar jag. Kom in, Laila Ruth. *(Hon kommer in.)* Skolan har insett den eventuella fördelen med att ha en nydanande lärare som ni med i lärarkåren. Ni är därför anställd från och med i höst på er kollega Curts rekommendation. Vi hade ändå tänkt engagera en ny lärare i musik och engelska.

Laila Jag tackar. Jag vågade aldrig ansöka om tjänsten.

Rektorn Ni blev upptäckt, vilket vi tackar vår kollega Edvard Bidén för. Utan honom hade vi aldrig godtagit er.

Laila Så Edvard får behålla sin tjänst?

Rektorn Ingen lärare har tjänat skolan trognare och längre än han. Kontinuitet måste alltid främjas, uppmuntras och belönas, i synnerhet som den är så sällsynt i våra dagar.

Curt Jag gratulerar skolan till ett klokt beslut. Edvard, kan vi sluta fred?
(*sträcker fram handen*)

Edvard Curt, du är oförskämnd och odräglig, men jag gillade dig från början.
(*fattar den*)

Rektorn Välkommen till vår skola, Laila Ruth.

Laila Om det är något jag kan bidra med så tror jag det är skoldisciplinen. Med Edvard och Curt här kan vi höja skolans effektivitet och standard betydligt, då det sista problem jag haft med någon skola var med mina elever.

Edvard Laila är fenomenal på att kräva koncentration och uppmärksamhet.

Rektorn Då tror jag vi har löst alla skolans omedelbara problem. Kunskap och utbildning är det enda väsentliga, mot vilket allt annat endast kan vara ovidkommande trams. Får jag bjuda på kaffe, mina vänner? Vi måste sedan förbereda terminsavslutningen. (*lägger armarna om dem, och de går ut till kafferummet.*)

Slut

Finland (Virhamn) 12-15 juni 2017

P.S. Det fanns faktiskt ett beryktat ställe i Göteborg som gick under benämningen 'Opiumhålan' i Göteborg ännu så sent som på 90-talet uppe vid sidan om Sjöfartsmuséet.

Författaren har gjort sig skyldig till 23 romaner, 325 dramer, 6 historiska arbeten, noveller, reseskildringar, tusentals dikter, musikartiklar och essayer samt publicerat 256 nummer av sin kulturtidskrift 'Fritänkaren'. Han har alltid refuserats.